

۲۱۸۳۶۷۳

تحول در مفهوم توسل به زور و تهدید توسل به زور

مؤلف: حسن مهر علی

انتشارات زر نوشت

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	: مهر علی، حسن، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: تحول در مفهوم توسل به زور و تهدید توسل به زور / نویسنده: حسن مهر علی
مشخصات نشر	: تهران: زرنوشت، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۱۹۶ ص.
شابک	: ۹ - ۸۱ - ۷۳۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸
قیمت فهرست‌نویسی	: فیای مختصر
یادداشت	: فهرست‌نویسی کامل این اثر در وب گاه http://opac.nlai.ir در دسترس است.

انتشارات زرنوشت

تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی،

کوچه مهدی‌زاده، شماره ۲۷، واحد ۱۹

تلفن: ۰۹۰۲۴۸۶۸۹۵۶ - ۶۶۴۷۹۶۱۵ - ۶۶۴۳۵۶۳۷

تحول در مفهوم توسل به زور و تهدید توسل به زور

نویسنده: حسن مهر علی

• چاپ اول: ۱۳۹۹ • شمارگان: ۱۰۰ نسخه • ناشر: زرنوشت

شابک: ۹ - ۸۱ - ۷۳۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸

قیمت: ۴۰,۰۰۰ تومان

تمامی حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
مقدمه.....	۷
بخش اول: کلیات.....	۱۵
فصل اول تا: حجه.....	۱۷
مقدمه.....	۱۷
مبحث اول: تحولات توسل به زور از پایان جنگ جهانی اول.....	۱۸
مبحث دوم: تحولات توسل به زور تا پایان جنگ جهانی دوم.....	۲۴
مبحث سوم: تحولات توسل به زور پس از جنگ جهانی دوم.....	۲۹
فصل دوم بررسی مفهوم تهدید یا توسل به زور.....	۳۷
مقدمه.....	۳۷
مبحث اول: ممنوعیت کاربرد زور.....	۳۸
مبحث دوم: دفاع مشروع و ماده (۵۱).....	۴۱
مبحث سوم: شورای امنیت و اقتدار کاربرد زور.....	۵۳
مبحث چهارم: آراء و نظریات دیوان بین المللی دادگستری.....	۵۶
بخش دوم تحولات مفهوم تهدید یا توسل به زور.....	۷۱
مقدمه.....	۷۱
فصل اول تهدید یا توسل به زور و دفاع پیشگیرانه و پیشدستانه.....	۷۳
مبحث اول: دفاع پیشگیرانه.....	۷۳
مبحث دوم: دفاع پیشدستانه.....	۸۰

مبحث سوم: تروریسم.....	۹۴
فصل دوم کاربرد زور و حمایت بشر دوستانه و مسئولیت حمایت.....	۱۳۱
مقدمه:.....	۱۳۱
مبحث اول: مداخله بشر دوستانه.....	۱۳۲
گفتار اول: تهدید نظامی دولت انگلستان علیه ایران.....	۱۳۶
گفتار دوم: یو.ا.ش نظامی اسرائیل به فرودگاه اوگاندا.....	۱۳۷
مبحث دوم: مسئولیت حمایت.....	۱۵۹
الف: پیدایش مفهوم مسئولیت حمایت.....	۱۵۹
ب: ابعاد مسئولیت حمایت.....	۱۶۵
نتیجه‌گیری.....	۱۷۶
فهرست منابع.....	۱۸۷

پیشگفتار

توسل به زور همواره در اسناد و مباحث مرتبط با حقوق و روابط بین‌الملل همراه با اصل دفاع مشروع بکار برده شده است. امروزه پس از آثار زیانیاری که دو جنگ خانمان سوز اول و دوم جهانی بر جای نهاد، دولت‌ها منع توسل به زور را پایه و اساس روابط خود قرار داده‌اند. اینک منع توسل به زور و تحریم جنگ تبدیل به قاعده‌ای عام گردیده که تخطی از آن بجز آن گونه که منشور ملل متحد در عنوان یک استثنا، آن را پذیرفته، مذموم بوده و ممکن است با واکنشی عام مواجه گردد. اگرچه عدم توسل به زور بجز در مقام دفاع مشروع به عنوان یک حق ذاتی و در مقابل یک حمله مسلحانه پذیرفته شده است لکن در عمل و با استناد به مفاهیم جدیدتری در عرصه بین‌الملل، حوادثی به وقوع پیوسته که نیازمند توجه و بازخوانی ضوابط بین‌المللی است. تروریسم، مداخله بشر دوستانه یا مسئولیت حمایت، و دفاع به گیرانه و پیشدستانه از جمله مفاهیمی هستند که در سالهای اخیر برای کاربرد زور مورد اسناد قرار گرفته‌اند. برای تشخیص این که آیا این مفاهیم منطبق بر ضوابط بین‌المللی است، نیاز به بررسی منشور ملل متحد است. ناگفته نماند که دیوان بین‌المللی دادگستری به مثابه والاترین و معتبرترین مرجع قضایی که دارای نقش موثر در برقراری صلح می‌باشد به صراحت وقوع حمله‌ای مسلحانه از سوی یک دولت را شرط اساسی توسل به حق قانونی توسل به زور در مقام دفاع مشروع برشمرده است. دیوان از طریق صدور رأی، شورتی و ترافی و حتی صدور قرار موقت علاوه بر حل و فصل اختلافات به شیوه مسالمت‌آمیز، انگیزش اختلافات و بروز درگیری‌های جدید ممانعت به عمل می‌آورد و از این طریق به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی کمک زیادی کرده است. دیوان در پرونده‌های مهمی همچون؛ دعوای نیکاراگوئه علیه ایالات متحده آمریکا، رای مشورتی دیوان در خصوص کاربرد سلاح های هسته ای، رای دیوان در قضیه سکوه‌ای نفتی، ساخت دیوار حایل در سرزمین‌های اشغالی و دعوای کنگو علیه اوگاندا که مرتبط با کاربرد زور است به صدور رای پرداخته که بسیار حایز اهمیت است گیرد.

حسن مهر علی

بهار ۱۳۹۹